

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:

«Валютні операції в міжнародному бізнесі»

*(на матеріалах Асоціації «Український національний комітет Міжнародної
Торгової Палати (ICC Ukraine)» м. Київ)*

Студента 4 курсу, 15 групи,
факультету міжнародної торгівлі та
права
спеціальності 292 «Міжнародні
економічні відносини» освітньої
програми «Міжнародний бізнес»

Виборного
Максима
Олеговича

(підпис)

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

Гринюк
Наталія
Андріївна

(підпис)

Гарант освітньої програми
кандидат економічних наук,
доцент

Лежецькова
Вікторія
Геннадіївна

(підпис)

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет міжнародної торгівлі та права
Спеціальність «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма «Міжнародний бізнес»

Кафедра світової економіки

Затверджую

Зав. кафедри _____

«__» _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ

на випускню кваліфікаційну роботу студентіві

Виборному Максиму Олеговичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проєкту):

«Валютні операції в міжнародному бізнесі»
(на матеріалах Асоціації «Український національний комітет Міжнародної
Торгової Палати (ICC Ukraine)» м. Київ)

Затверджена наказом ректора від «__» _____ 2022 р. № _____

2. Строк здачі студентом закінченого роботи (проєкту) 23.05.2023

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проєкту)

Мета роботи (проєкту): дослідження валютних операцій в міжнародному бізнесі, за підтримки Асоціації «Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine)» м. Київ.

Об'єкт дослідження: процес здійснення валютних операцій на міжнародному ринку.

Предмет дослідження: теоретичні та практичні аспекти здійснення валютних операцій на міжнародному ринку.

4. Перелік графічного матеріалу: 5 таблиць та 9 рисунків.

5. Консультанти по роботі (проєкту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціативи)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 1			
Розділ 2			

6. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проєкту):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ХАРАКТЕРИСТИКА ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

1.1 Сутність і характеристика існуючих валютних операцій

1.2 Характеристика діяльності асоціації «ICCUkraine» в міжнародному бізнес середовищі

Висновок до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СПРИЯТЛИВОСТІ СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

2.1 Актуальні напрями вдосконалення проведення валютних операцій на міжнародних ринках

2.2 Рекомендації для проведення валютних операцій суб'єкта міжнародного підприємництва «ICC Ukraine»

Висновок до розділу 2

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

7. Календарний план виконання роботи (проєкту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1.	Визначення напряму дослідження та затвердження теми ВКР	до 20.12.2022	
2.	Узгодження плану ВКР з науковим керівником	до 10.02.2023	18.02.2023
3.	Подача науковому керівнику на рецензування 1-го розділу ВКР	до 28.02.2023	24.05.2023
4.	Подача науковому керівнику на рецензування 2-го розділу ВКР	до 26.04.2023	16.06.2023
5.	Подача готової ВКР науковому керівнику	до 20.05.2023	16.06.2023
6.	Подача готової ВКР на кафедру	до 23.05.2023	16.06.2023
7.	Попередній захист ВКР	за графіком (30.05.– 10.06.2023)	
8.	Захист ВКР	за графіком (13.06 – 24.06.2023)	

8. Дата видачі завдання «__» _____ 2022 р.

9. Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту):

Гринюк Н. А.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Керівник освітньої програми:

Лежешкокова В. Г.

(прізвище, ініціали, підпис)

11. Завдання прийняв до виконання студента:

Виборний М.О.

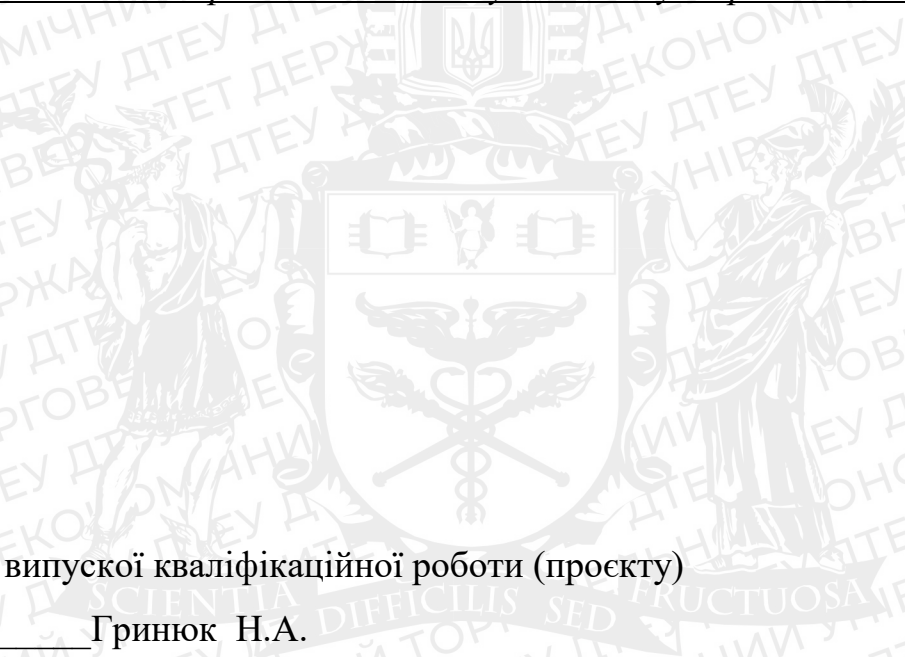
(прізвище, ініціали, підпис)

12. Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Випускна кваліфікаційна робота студента Виборного М.О. виконана згідно затвердженого плану.

Під час виконання випускної кваліфікаційної роботи студент Виборний М.О. показав певний рівень теоретичних знань з питань валютних операцій в міжнародному бізнесі.

В цілому випускна кваліфікаційна робота студента Виборного М.О. відповідає вимогам до робіт такого виду і може бути рекомендованою до захисту.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Гринюк Н.А.

(підпис, дата)

13. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проєкт)

Випускна кваліфікаційна робота (проєкт) студента

Виборного М.О.

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційної комісії.

Керівник освітньої програми

Лежешькова В.Г.

(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри

Дугінець Г.В.

(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Виборний Максим Олегович. Валютні операції в міжнародному бізнесі. (на матеріалах Асоціації «Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine)» м. Київ. Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини», освітньою програмою «Міжнародний бізнес». Державний торговельно-економічний університет, 2023.

Випускна кваліфікаційна робота спрямована на дослідження валютних операцій в міжнародному бізнесі. В ході роботи було проведено оцінку сприятливості середовища для проведення валютних операцій, визначено актуальні напрями вдосконалення проведення валютних операцій на міжнародних ринках і надано рекомендації для асоціації «ICC Ukraine».

Ключові слова: валютний ринок, валютні операції, рекомендації, суб'єкт міжнародного бізнесу, оцінка середовища, інформаційно-комунікаційні технології, суб'єкт міжнародного бізнесу, МВФ, кредитування.

ANNOTATION

Vyborny Maksym Olehovych. Currency transactions in international business. (on the materials of the "Ukrainian National Committee of the International Chamber of Commerce (ICC Ukraine)" Association, Kyiv. Graduation qualification work for obtaining a bachelor's degree in the specialty "International Economic Relations", educational program "International Business". State University of Trade and Economics, 2023.

Graduation qualification work is aimed at the study of currency operations in international business. In the course of the work, an assessment of the favorable environment for foreign exchange operations was carried out, actual directions for improving foreign exchange operations on international markets were determined, and recommendations were made for the "ICC Ukraine" association.

Keywords: foreign exchange market, foreign exchange operations, recommendations, subject of international business, environmental assessment, information and communication technologies, subject of international business, IMF, lending.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ХАРАКТЕРИСТИКА ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ.....	5
1.1 Сутність і характеристика існуючих валютних операцій.....	5
1.2 Характеристика діяльності асоціації «ICCUkraine» в міжнародному бізнес середовищі.....	12
Висновок до розділу 1.....	17
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СПРИЯТЛИВОСТІ СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ.....	18
2.1 Актуальні напрями вдосконалення проведення валютних операцій на міжнародних ринках.....	18
2.2 Рекомендації для проведення валютних операцій суб'єкта міжнародного підприємництва «ICCUkraine».....	23
Висновок до розділу 2.....	29
ВИСНОВКИ.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	33
ДОДАТКИ.....	37

ВСТУП

Валютні операції в міжнародному бізнесі є надзвичайно актуальними і важливими. Оскільки багато компаній здійснюють міжнародну торгівлю та бізнес-операції, необхідність в конвертації валют і управлінні валютним ризиком є необхідними елементами глобальних операцій. В умовах кризового економічного становища важливим є той факт, що компанії, що здійснюють міжнародну торгівлю, часто мають справу з різними валютами. Конвертація валют дозволяє їм розраховуватися зі своїми партнерами в їхній валюті та зменшує ризик валютних коливань. Також суб'єкти міжнародного бізнесу які розміщують свої філії чи заводи в інших країнах, можуть потребувати фінансування в іноземній валюті. Вони зазвичай здійснюють операції з отримання та управління іноземними валютами для забезпечення різних фінансових потреб. Актуальним безумовно є той факт, що інвестори та компанії, що здійснюють міжнародні інвестиції, також залучаються до валютних операцій. Вони можуть купувати та продавати активи в різних валютах, залежно від ринкових умов та своїх інвестиційних стратегій.

Дослідження проблем діяльності та розвитку валютних ринків привертають увагу багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців та практиків, що пояснюється розширенням спектру, оновленням і модернізацією валютних операцій. Вітчизняними авторами цих досліджень є такі науковці: О.І. Береславська, С.Я. Боринець, А.С. Гальчинський, О.В. Дзюблук, З.О. Луцишин, А.М. Мороз, Л.П. Петрашко, М.І. Савлук, А.С. Філіпенко та інші. Інтеграційні тенденції, притаманні сучасним економічним відносинам, зумовлюють необхідність врахування закордонного досвіду при дослідженні проблем розвитку валютних ринків. У зв'язку з цим необхідно виділити науковопрактичні праці зарубіжних економістів, серед яких: Л. Бальцерович, Дж.М. Кейнс, Л.Н. Красавіна, Р. МакКінон, Ф.С. Мишкін, І.Я. Носкова, М. Пейро, М. Фрідмен, Г. Хоггарт, В.В. Шмельов та ряд інших.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження валютних операцій в міжнародному бізнесі, за підтримки Асоціації «Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine)» м. Київ.

Відповідно до встановленої мети було сформовано ряд завдань, зокрема:

- дослідити сутність і надати характеристику існуючих валютних операцій;
- надати характеристику діяльності асоціації «ICC Ukraine» в міжнародному бізнес-середовищі;
- дослідити актуальні напрями вдосконалення проведення валютних операцій на міжнародних ринках;
- надати рекомендації для проведення валютних операцій суб'єкта міжнародного підприємництва «ICC Ukraine».

Об'єктом дослідження є процес здійснення валютних операцій на міжнародному ринку.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти здійснення валютних операцій на міжнародному ринку.

Методи дослідження. Основними методами, що було використано під час написання роботи стали: аналіз, синтез, узагальнення, статистичний, графічний та табличний методи.

Практична цінність полягає в тому, що отримані результати дослідження можуть бути використані підприємствами в процесі здійснення валютних операцій.

Структура роботи. Загальний обсяг випускної кваліфікаційної роботи складає 43 сторінок друкованого тексту. У випускній кваліфікаційній роботі розміщено 5 таблиць, 9 рисунків, і 4 додатків. Список використаних джерел складає 35 найменування

РОЗДІЛ 1

ХАРАКТЕРИСТИКА ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

1.1 Сутність і характеристика існуючих валютних операцій

Міжнародні розрахунки у валютних операціях разом із розвитком валютних систем, фінансових ринків є досить актуальною тематикою сьогодення. Необхідність валютних розрахунків обумовлена міжнародною торгівлею, вивезенням і ввезенням існуючого капіталу.

Сучасне економічне середовище характеризується значною інтегрованістю. В зв'язку з цим поширення набуває співпраця між суб'єктами господарювання, що знаходяться у різних країнах. Одним з основних аспектів здійснення зовнішньоекономічних договорів є взаємні розрахунки між сторонами – резидентами різних країн, що через специфіку іменуються як міжнародні розрахунки і мають пряме відношення до валютних операцій.

Самі по собі валютні операції – це контракти агентів валютного ринку відносно купівлі і продажу, надання позик в іноземних валютах на встановлених умовах у встановлений час [1].

Валютна операція в широкому розумінні являє собою конкретний прояв валютних відносин і операції, пов'язані з переходом прав власності на валютні цінності з використанням валютних цінностей як засобу платежу в міжнародному обороті, ввезенням, вивезенням, переказами на територію країни і за її межі цінностей. Основними видами валютних операцій являються [2, 3]:

- конверсійні (форексні) операції;
- депозитно-кредитні операції (надаються як міжбанківські позики у різних валютах).

Основна відмінність обмінної операції від депозитно-позикової операції полягає в тому, що перша може являти собою обмін еквівалентної суми валюти за узгодженим ринковим обмінним курсом, тоді як друга передбачає одностороннє надання грошових коштів на певний період, час за певних умов. Повернути та сплатити відсотки за вказаною ставкою.

Згідно з класичною термінологією, можна виділити біржові грошові ринки, або валютні/грошові ринки, де укладаються угоди про надання (позику) грошових кредитів між банками. Залежно від об'єктів, цілей і завдань дослідження, що проводиться, важливою є робота з поняттям валютного ринку, тобто власне валютного ринку. Учасниками валютного ринку є банки, валютні біржі, брокерські компанії, зовнішньоторговельні та виробничі підприємства, міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації, фонди, фізичні особи. Однак слід зазначити, що бізнес на валютному ринку в основному здійснюють комерційні банки, які є основними посередниками на світовому валютному ринку. Найбільша питома вага усього обсягу валютних операцій припадає саме на банківський сектор. Основні такі операції в міжнародному економічному середовищі відобразимо на рис.1.1.

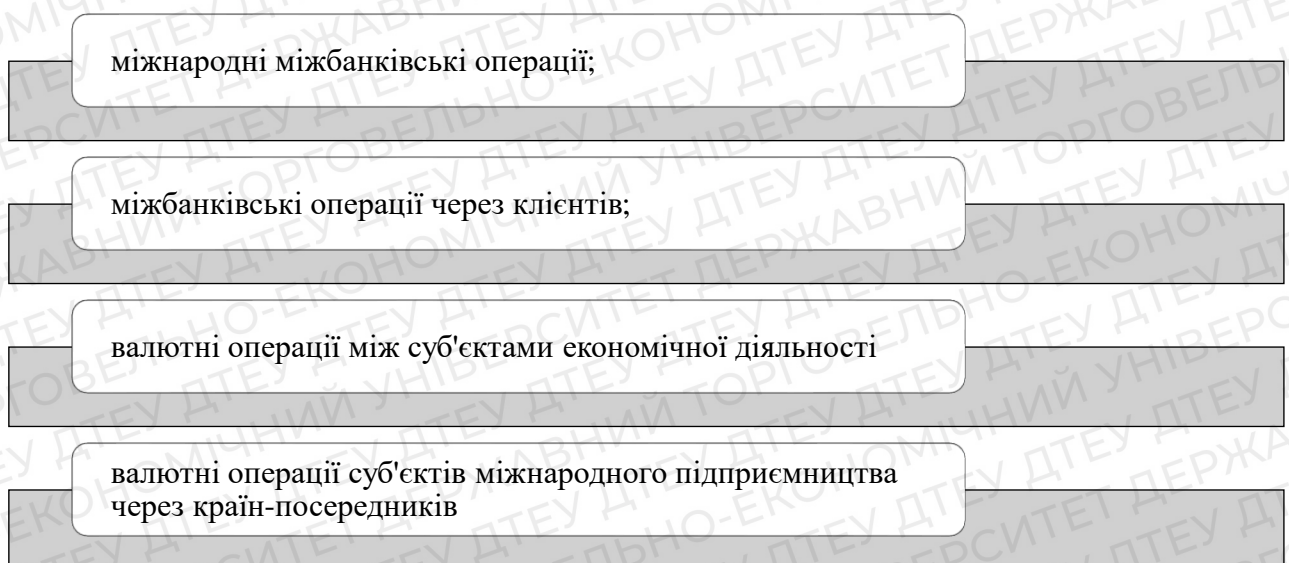

Рис.1.1. Основні види валютних операцій на міжнародному ринку

Джерело: сформовано автором на основі [4]

Міжнародні розрахунки пов'язані не тільки з торгівлею, а й з кредитними, інвестиційними чи іншими зовнішньоекономічними відносинами, включаючи зовнішню торгівлю товарами та послугами, а також некомерційними операціями, позиками та рухом капіталу між країнами. Більшість міжнародних розрахунків відбувається в процесі посередництва міжнародних торгових угод. На сучасному етапі міжнародні розрахунки є об'єктом державного регулювання і здійснюються за кількома напрямками. Держава впливає на систему розрахунків, у чому вона часто бере участь; через законодавство, яке регулярно вводить певні валютні обмеження, створює органи валютного контролю тощо; через систему міжнародних організацій, які впливають на розрахунки.

Міжнародні розрахунки здійснюються переважно в безготівковій формі шляхом здійснення відповідних записів на банківських рахунках в уповноважених банках, безпосередньо пов'язаних з обміном валюти.

Учасники міжнародних розрахунків встановлюють між собою певні взаємовідносини щодо руху супровідних документів на товар і поточного оформлення платежів. Зовнішньоторговельний контракт передбачає, що передача товарів або товаророзпорядчих документів передається експортним банком імпортному банку або банку країни-платника для оплати в обумовлений термін.

Механізм розрахунків зовнішньоторговельного бізнесу являє собою комплексну систему різноманітних методів, засобів і форм розрахунків. За співвідношенням умов оплати та доставки товарів він в основному поділяється на три способи оплати: оплата готівкою, передоплата та оплата в кредит.

В міжнародній торгівлі значного сенсу також набуває розрахунок з допомогою інкасо, платіжних доручень термінових платежів. Самі по собі форми валютних операцій можна поділяти на документарні (акредитиви, інкасо) і недокumentарні (платіж на відкритий рахунок, авансові платежі,

банківський переказ, векселі і чеки). Відповідно до цього в табл.1.1. відобразимо основні способи і засоби платежів, які використовують в міжнародній торгівлі.

Таблиця 1.1

Способи і засоби платежів, що використовуються в міжнародній торгівлі під час здійснення валютних операцій

Способи платежів	Засоби платежів	Форми розрахунків
1. Платіж готівкою. 2. Авансовий платіж. 3. Платіж у кредит.	1. Чеки. 2. Перевідні векселі. 3. Банківські трати. 4. Поштові платіжні доручення. 5. Телеграфні (телексні) платіжні доручення. 6. Грошові перекази по системі SWIFT.	1. Документарні: (акредитиви, інкасо). 2. Недокументарні: - платіж на відкритий рахунок; - авансові платежі; - банківський переказ; - векселі; - чеки.

Джерело: сформовано автором на основі [5; 6; 7]

Відповідно до цього під час здійснення валютних операцій між суб'єктами міжнародного бізнесу відобразимо основні форми розрахунку:

100%-ний авансовий платіж, може забезпечуватись у розмірах повної вартості товару, який поставляється і є досить вигідною формою розрахунку для існуючого експортера і найменш вигідною для імпортера. Проводиться даний платіж за рахунок банківського переказу або чеку.

Акредитив, є досить вигідним під час здійснення валютних операцій порівняно з інкасо і відкритим рахунком. Ці вигоди можуть полягати у наявних гарантіях оплати відвантаженого товару банків, що відкрив акредитив при підтверженому акредитиві – також банком, що його підтвердив.

Інкасо, досить ефективний спосіб здійснення валютних операцій, оскільки часто виявляється неприйнятним через те, що він спочатку повинен відвантажувати товар, а тоді передавати документацію в банк і очікувати виконання покупцем своїх зобов'язань з оплати.

Відкритий розрахунок є найменш вигідною формою для розрахунків з

експортером оскільки вона не надає йому ніяких гарантій відносно своєчасного отримання платежів. Експортер сам доставляє товар покупцеві разом з документами купівлі-продажу та фіксує суму покупки у власних бухгалтерських документах як дебет рахунку покупця. Сам імпортер зараховує суму відвантаження на рахунок постачальника в термін, обумовлений контрактом. Додатково слід зазначити, що на стан проведення валютних операцій в міжнародному бізнесі впливає значна кількість різноманітних факторів, що детальніше відобразимо на рис.1.2.

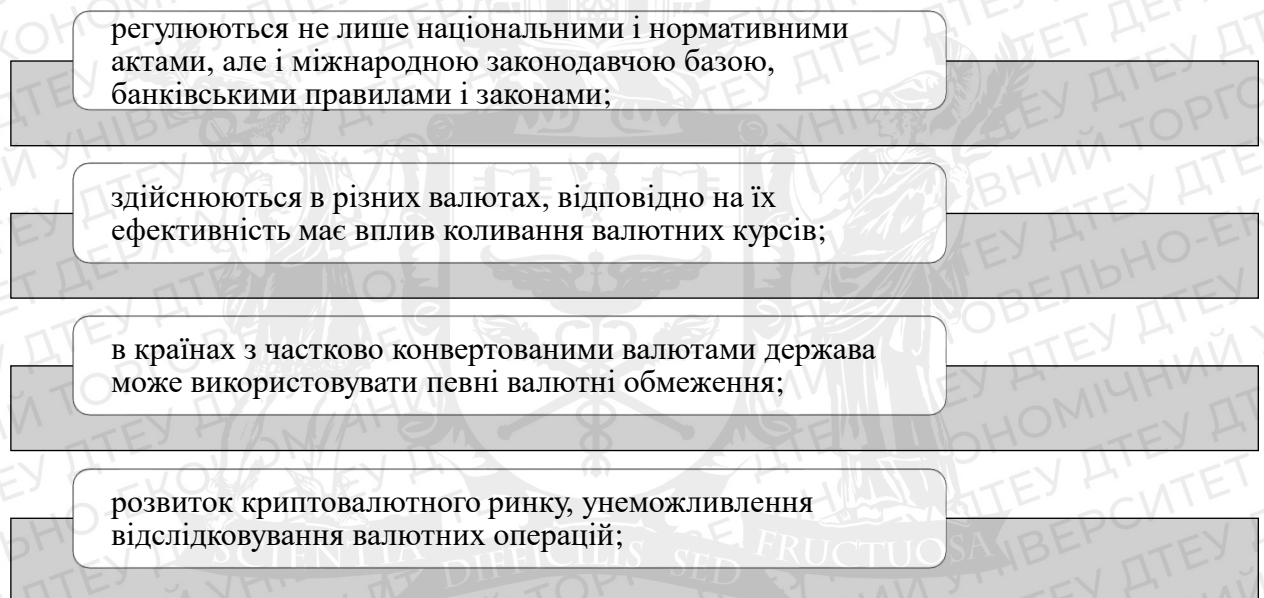

Рис.1.2. Особливості проведення міжнародних валютних операцій на міжнародному ринку

Джерело: сформовано автором на основі [8; 9; 10]

Вибір форми розрахунку визначається певними факторами. У більшості випадків інтереси експортерів та імпортерів товарів і послуг не збігаються: експортер прагне отримати платіж від імпортера в найкоротші терміни, а імпортер зацікавлений у відстрочці платежу до отримання товару навіть у цей момент. перед продажем третій стороні. Таким чином, метод узгодження, обраний обома сторонами контракту, є компромісним, який всебічно враховує економічний статус двох сторін, ступінь взаємної довіри,

економічний статус, оподаткування, політичний статус тощо. Як зазначалося раніше, у світовій практиці використовуються різні форми грошових операцій: банківські перекази, документарні акредитиви, інкасо, банківські гарантії, розрахунки векселями тощо.

Вони відрізняються за ступенем участі банків у реалізації: найменше задіяні банківські перекази, а найбільше — акредитиви, банківські гарантії. У кожному виді міжнародних розрахунків на завершальному етапі здійснюється переказ коштів з одного банківського рахунку на інший через систему зв'язку, як правило, через систему електронних переказів SWIFT, яка останнім часом набула широкого застосування. Конкретний спосіб оплати визначається домовленістю сторін і фіксується в частині зовнішньоекономічного договору «умови платежу» [11].

З метою своєчасного та обґрунтованого здійснення міжнародних розрахунків банки відкривають та підтримують необхідні різноманітні валютні позиції відповідно до структури та умов майбутніх платежів, здійснюють політику диверсифікації валютних резервів.

У зв'язку із завершенням міжнародних розрахунків та здійсненням інших валютних операцій в уповноважених банках постійно змінюється баланс кожної іноземної валюти та співвідношення позабалансових вимог і зобов'язань. Таке співвідношення називається валютною позицією. Валютна позиція вважається закритою, якщо сума купленої валюти відповідає сумі проданої валюти. Якщо запитана сума не збігається із зобов'язаною сумою, позиція вважається відкритою і може бути [12; 13; 14; 15]:

-*короткою (short position)*, коли зобов'язання (пасиви) в іноземній валюті перевищують вимоги (активи);

-*довгою (long position)*, коли вимоги в іноземній валюті перевищують зобов'язання.

Для розрахунку критеріїв для кожної іноземної валюти розраховується сума всіх балансових і позабалансових активів і пасивів банку. Довга

валютна позиція встановлюється, коли вартість активів і позабалансових вимог перевищує вартість зобов'язань і позабалансових зобов'язань. Коротка валютна позиція відкривається, якщо вартість зобов'язань і позабалансових зобов'язань перевищує суму активів і позабалансових вимог у базовій валюті. Обсяг довгих відкритих валютних позицій позначається зі знаком плюс, що означає перевищення надходжень в іноземній валюті, коротко - зі знаком мінус, що означає нестачу іноземної валюти порівняно з її вартістю. Під час купівлі або продажу валюти довга відкрита валютна позиція виникає, коли куплений обсяг перевищує обсяг проданого, а коротка позиція виникає, коли проданий обсяг перевищує куплений обсяг.

Ще одним фактором, що стримує розвиток валютного ринку, є недостатнє використання інструментів хеджування валютного ризику та недосконалість механізмів. Поки що банки можуть укласти валютні форвардні контракти з резидентами лише за умови наявності зовнішньоекономічних контрактів, які здійснюють форвардні операції. Серед них банк може здійснювати таку діяльність лише в іноземній валюті на термін не більше одного року.

Іноземні інвестори не можуть хеджувати валютний ризик своїх інвестицій на українському валютному ринку, тому офшорний ринок з використанням London NDF для розрахунків за форвардними операціями пригнічує приплив інвестицій. Таким чином, шляхом аналізу можна зробити висновок, що основними проблемами у формуванні та реалізації ефективної валютної політики є: високий ступінь доларизації валютного ринку, надмірне регулювання валютного ринку, недостатня гнучкість валютного курсу, механізм формування валютного ринку. Механізм валютного хеджування та обмежена кількість інструментів. Складність механізму валютного хеджування має ризики в міжнародному економічному середовищі.

1.2 Характеристика діяльності асоціації «ICC Ukraine» в міжнародному бізнес середовищі

Досліджуючи діяльність Асоціації «Український національний комітет Міжнародної торгової палати (ICC Ukraine)» варто зазначити, що вона являє собою неприбуткову організацію, що на добровільних засадах поєднує юридичних осіб і громадян, що є зареєстрованими як підприємці. Метою роботи даної асоціації є розвинений і конкурентоспроможний на світових ринках український бізнес. По управлінській роботі, що стосується фінансової складової досліджувана Асоціація «Український національний комітет Міжнародної торгової палати (ICC Ukraine)» здійснює роботу, що зображена на рис.1.3.

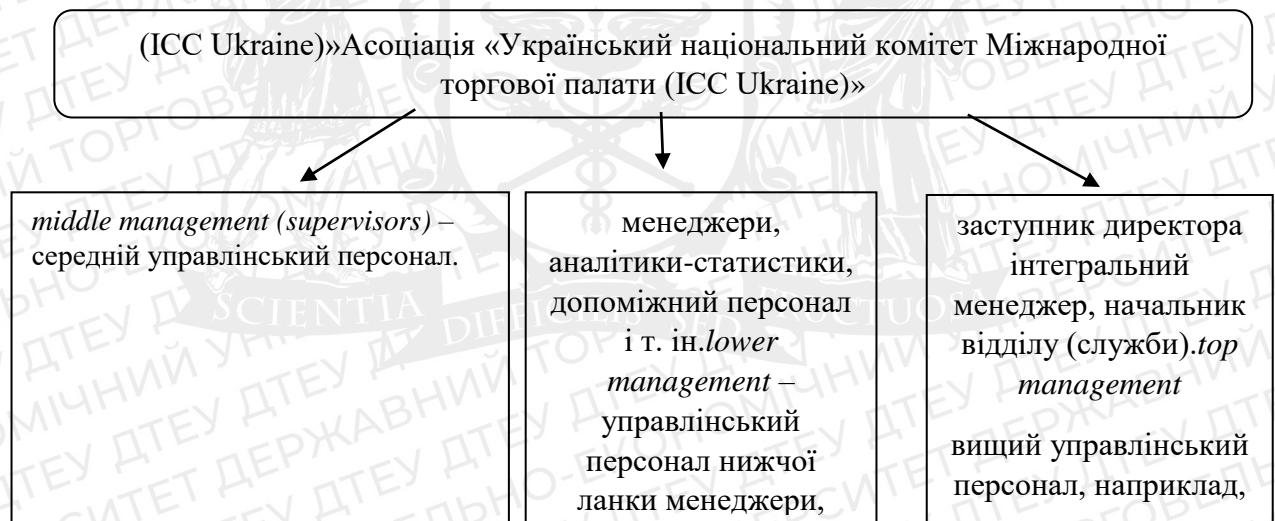

Рис.1.3 Структура управління Асоціації «Український національний комітет Міжнародної торгової палати (ICC Ukraine)»

Джерело: [35]

Старт роботи Асоціації «Український національний комітет Міжнародної торгової палати (ICC Ukraine)» почався 2 грудня 1997 року. За час власного функціонування до даної організації увійшло 25 регіональних ТПП. Палати надають практичну допомогу підприємцям по проведенню власних торговельних операцій на міжнародному ринку і внутрішньому.

Досліджуючи можливості Асоціації «Український національний комітет Міжнародної торгової палати (ICC Ukraine)» для підтримки

Асоціація «Український національний комітет Міжнародної торгової палати (ICC Ukraine)» сприяє експорту українських товарів і послуг, для чого надає своїм членам широкий спектр професійних послуг, зокрема консультування з питань зовнішньої торгівлі та оцінка ринку, проведення незалежних професійних товарів, оцінка рухомого та нерухомого майна, нематеріальних активів, надання послуг із штрих-кодуювання товарів, патентно-ліцензійних послуг, складання документів для забезпечення захисту інтелектуальної власності тощо.

ICC Ukraine безпосередньо не втручається в валютний ринок, оскільки його головна мета полягає в підтримці та просуванні торгових відносин між українськими підприємствами та міжнародними партнерами.

Проте, в контексті валютного ринку ICC Ukraine може виконувати наступні функції [35]:

1. Інформаційна підтримка: ICC Ukraine може забезпечувати своїх членів актуальною інформацією щодо валютних регуляцій, законодавства та практики, які стосуються міжнародної торгівлі та валютних операцій в Україні. Це допомагає підприємствам діяти відповідно до валютних правил і зменшує ризики валютних операцій.

2. Представництво інтересів бізнесу: ICC Ukraine може виступати як представник українського бізнесу перед владними органами та міжнародними організаціями в питаннях, пов'язаних з валютним ринком. Вони можуть відстоювати інтереси підприємств щодо валютних регуляцій та політики, сприяти створенню сприятливих умов для здійснення міжнародних платежів та операцій.

3. Навчання та консультування: ICC Ukraine може організовувати семінари, тренінги та консультації з питань валютних операцій

На діяльність компанії впливають фактори зовнішнього середовища (політичні, економічні, екологічні, соціальні, демографічні, технологічні).

Розглянемо економічні фактори впливу. Клієнтами компанії є великі підприємства України, якщо їх фінансовий стан погіршується, то вони скорочують свої витрати, у тому числі на поліграфічну продукцію. Зростання темпу інфляції, підвищення курсу валют впливає як на зниження купівельної спроможності замовників підприємства так і сприяє підвищенню собівартості друку продукції. Динаміка темпу інфляції наведена на рис.1.4. З рис.1.4 бачимо, що індекс інфляції в 2018-2021 роках не перевищував 110%, але в 2022 році станом на 30.10 темп інфляції вже сягнув 121,8% за офіційними даними. Таке зростання викликане економічною кризою, до якої привела війна в Україні та несприятлива економічна ситуація в світі.

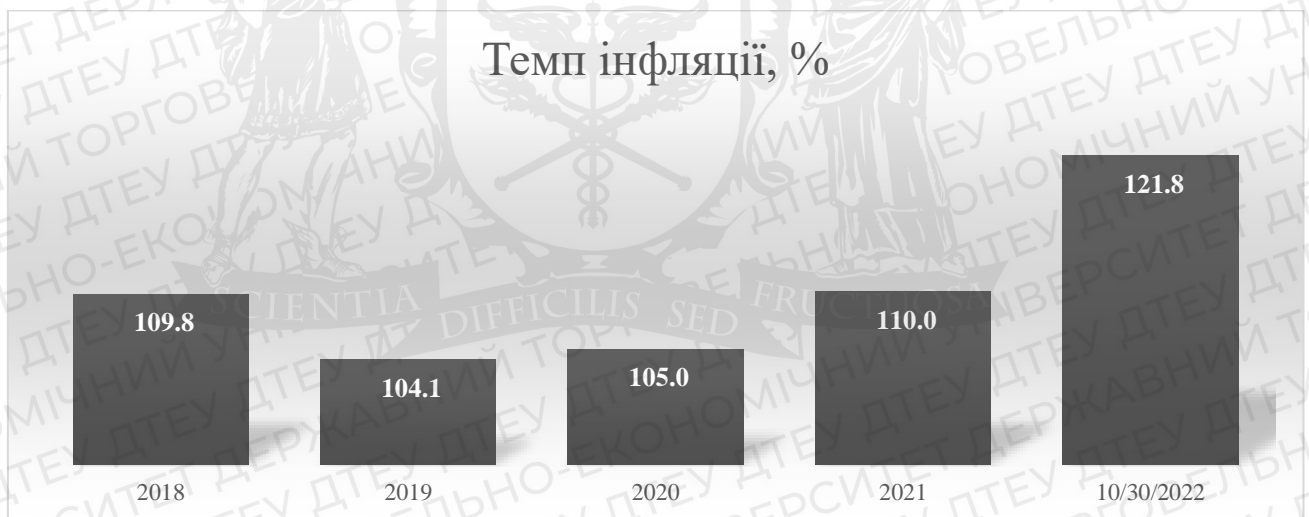

Рис. 1.4 Темп інфляції, що впливав на валютний ринок в 2018-2022 роках в Україні, %

Джерело: [28-34]

Асоціація «Український національний комітет Міжнародної торгової палати (ICC Ukraine)» проводить активну співпрацю з представниками організацій країн Європейського союзу. Ці країни дозволяють переймати досвід, та інструменти для ведення підприємницької діяльності на міжнародному ринку. Зокрема інструменти, що використовувались для

підтримки валютних операцій суб'єктів міжнародного бізнесу зобразимо на табл.1.2.

Таблиця 1.2

Інструменти, що використовувались для підтримки валютних операцій суб'єктів міжнародного бізнесу Асоціацію «Український національний комітет Міжнародної торгової палати (ICC Ukraine)»

Назва програми	Сутність
Програма підвищення конкурентоспроможності підприємств (The Programme for the Competitiveness of Enterprises and SMEs, COSME)	спрямована на зростання позикового фінансування для МСП, націлених на активне зростання, які знаходяться на стадії розширення бізнесу або виходу на нові ринки, за допомогою застосування таких інструментів як гарантійні фонди і фонди прямих інвестицій
Програма Креативна Європа	націлена на підтримку підприємств, які зайняті в сфері творчості і культури, за допомогою видачі гарантій;
Програма Горизонт 2020 року	підтримує суб'єкти малого та середнього бізнесу, які вкладають кошти в НДДКР і займаються виробництвом інноваційної продукції за допомогою надання доступу до прямого і венчурного фінансування, надання гарантійної підтримки

Джерело: [21]

Узагальнена інформація, що характеризує способи фінансового валютного та підтримки «ICC Ukraine» суб'єктів міжнародного підприємництва в країнах ЄС стосується:

- формування грантів на інноваційні розробки в низці галузей;
- венчурні валютні фінансування підприємств з високим потенціалом;
- унеможливлення валютних ризиків;
- вирішення валютних спорів і передача їх до компетентних органів;
- допомога по організації платіжних систем.

Крім загальноєвропейської підтримки та фінансування малого підприємництва, кожна країна ЄС має національні системи підтримки його розвитку табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Найкращі умови по підтримці фінансової і валютної політики в міжнародному середовищі, на які орієнтується ІСС Ukraine

Заходи держпідтримки сектора МСБ	Країна
Гарантії за кредитами МСБ	Іспанія, Нідерланди, Словаччина, Словенія, Австрія, Данія, Фінляндія, Італія, Угорщина, Німеччина, Швейцарія, Франція, Польща, Бельгія, Португалія
Надання спеціальних умов щодо гарантій для стартапів	Данія, Швейцарія, Нідерланди, Австрія, Чеська Республіка, Естонія, Франція
Збільшення державних гарантій за експортними операціями	Данія, Фінляндія, Німеччина, Нідерланди, Швеція, Швейцарія, Іспанія, Естонія
Державне співфінансування (включаючи пенсійні фонди)	Швейцарія, Ірландія, Данія
Збільшення частки прямого фінансування МСБ	Угорщина, Сербія, Словенія, Іспанія
Субсидування процентних ставок	Угорщина, Португалія, Іспанія, Туреччина
Податкові пільги, відстрочення платежів	Франція, Ірландія, Італія, Іспанія, Швейцарія, Швеція, Німеччина
Спеціалізовані на кредитуванні МСБ банки; негативна облікова ставка	Ірландія, Данія, Польща, Бельгія

Джерело: [23]

Слід зазначити, що валютні операції підприємців в міжнародному бізнесі, що підтримуються асоціацією «ІСС Ukraine» можуть включати досить широкий спектр різноманітних операцій, пов'язаних з обміном валют, переказами, оплатою міжнародних послуг, товарів, управлінням валютним ризиком та іншими трансакціями. Ключовими видами валютних операцій, що здійснюють підприємці в міжнародному бізнесі включають в себе [16; 17; 18; 19]:

1. Валютний обмін. Підприємці здійснюють валютний обмін для конвертації своїх грошових коштів з однієї валюти в іншу для проведення міжнародних операцій.
2. Міжнародні перекази. Підприємці здійснюють перекази коштів між різними країнами для оплати товарів, послуг або інших зобов'язань.

3. Акредитиви. Це гарантії платежу, які видають банки підприємцям для забезпечення виконання угоди між продавцем і покупцем. Вони забезпечують безпеку і надійність у проведенні міжнародних операцій.

4. Валютні операції з валютним ризиком. Підприємці можуть використовувати фінансові інструменти, такі як валютні форварди, опціони або ф'ючерси, для захисту від коливань валютних курсів та мінімізації ризику збитків.

5. Фінансування міжнародних операцій. Підприємці можуть отримувати кредити, залучати інвестиції або використовувати інші фінансові інструменти для фінансування своїх міжнародних операцій.

Також підприємці можуть відкривати валютні рахунки в іноземних банках для здійснення операцій в іноземній валюті та забезпечення зручності міжнародних фінансових операцій.

Висновок до розділу 1

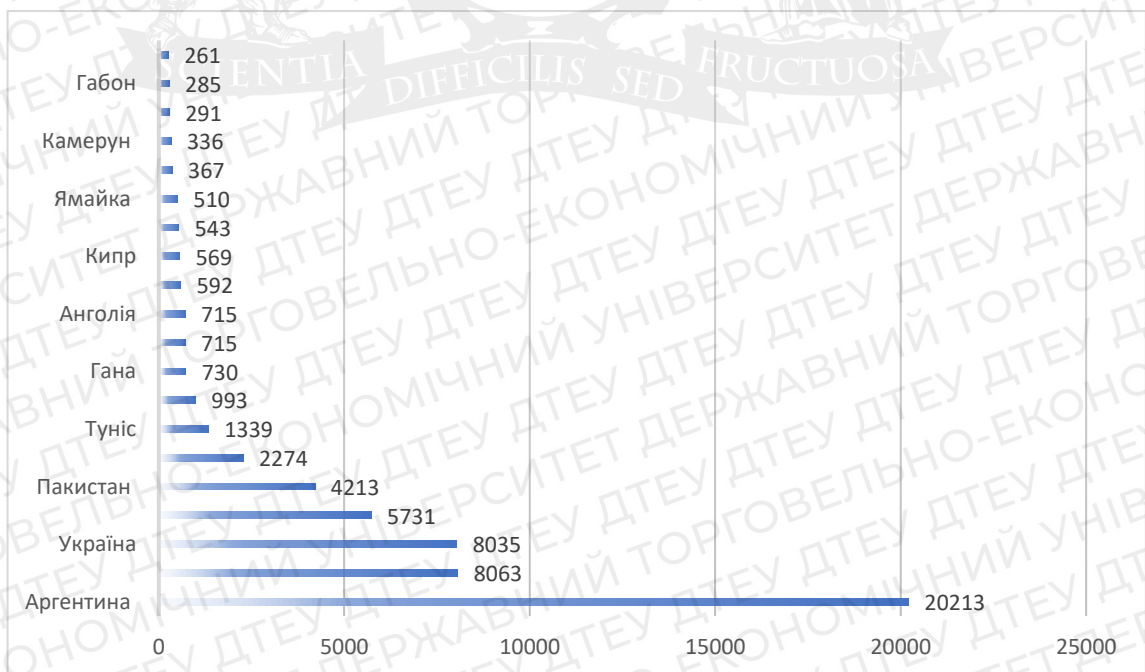
Отже, в ході проведеного дослідження слід підсумувати, що сучасне економічне середовище характеризується значною інтегрованістю. В зв'язку з цим поширення набуває співпраця між суб'єктами господарювання, що знаходяться у різних країнах. В ході визначення сутності встановлено, що самі по собі валютні операції – це контракти агентів валютного ринку відносно купівлі і продажу, надання позик в іноземних валютах на встановлених умовах у встановлений час. Також в дослідженні було визначено основні види валютних операцій на міжнародному ринку, сформовано перелік способів і засобів платежів, що використовуються в міжнародній торгівлі під час здійснення валютних операцій. Також було досліджено особливості проведення міжнародних валютних операцій на міжнародному ринку. При визначенні діяльності асоціації «ICC Ukraine» було надано структуру управління, визначено вплив інфляції на діяльність, а також відображено інструменти для підтримки валютних операцій суб'єктів.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА СПРИЯТЛИВОСТІ СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

2.1 Актуальні напрями вдосконалення проведення валютних операцій на міжнародних ринках

Аналізуючи актуальні напрями вдосконалення проведення валютних операцій на міжнародних ринках зазначимо, що МВФ надає гроші країнам не на конкретні проекти, а на відновлення платіжного балансу. Якщо країна не може розрахуватися з сусідніми державами за товари і послуги, її підтримає МВФ. Також фонд допомагає країнам в кризі стабілізувати економіку і досягти зростання. МВФ видає кредити за ринковими ставками. Однак для країн, що розвиваються ставки нижче - аж до нульових. Відобразимо 20 країн найменш сприятливих для проведення валютних операцій за даними МВФ у рис.2.1.

**Рис.2.1 – Двадцятка країн з максимальними кредитами від МВФ,
млн. СДР**

Джерело: [28-34]

Економічні наслідки коронавірусної кризи боляче вдарили по країнам, що розвиваються. Обвалилися ціни на сировину, а разом з ними суттєвого скорочення набув і обсяг експортної виручки. Масове безробіття зростає, обсяг грошових переказів, що здійснюються трудовими мігрантами, скорочується. Практично повністю завмер туризм. Відтік капіталу з країн, що розвиваються з початком кризи COVID-19 став більш стрімким і масштабним у порівнянні з глобальною фінансовою кризою 2008 року. Лише в березні 2020 року було знято з рахунків в банках близько 100 млрд. дол.

Таким чином, в країнах, що розвиваються виникла гостра потреба у фінансових коштах як для невідкладної боротьби з COVID-19, так і для подолання економічних наслідків пандемії. Розвинені країни намагаються протидіяти кризі, отримуючи величезні пакети екстреної фінансової допомоги, але у бідних країн немає багатьох класичних політичних рішень в формі подібних пакетів. Простір для фіскальних дій там дуже обмежений, тому що багато країн вже мають суттєві боргові зобов'язання.

Тому Організація Об'єднаних Націй затвердила пакет з надання екстреної допомоги країнам глобального Півдня в розмірі \$ 2,5 трлн. Згідно з даними Конференції ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД), цей пакет повинен складатися з трьох частин:

1. 500 млрд. дол. повинно бути виділено на реалізацію Плану Маршалла з підтримки охорони здоров'я в бідних країнах. ЮНКТАД вважає за доцільне фінансування цього плану за допомогою дотацій, що надаються розвиненими країнами, оскільки в останні десятиліття вони не виконали свої зобов'язання із надання допомоги в цілях розвитку в передбаченому розмірі;

2. в рамках спеціального права запозичення - міжнародного резервного депозиту МВФ – буде надано 1 трлн. дол. додаткової фінансової допомоги на потреби країн, що розвиваються. Це можна порівняти зі збільшенням грошової маси, вжитим ЄЦБ в Європі. Інакше кажучи, МВФ бере на себе роль своєрідного центрального банку для країн глобального Півдня;

3. 1 трлн. дол. може бути виділений побічно, за допомогою анулювання боргів. Це не трансферт капіталів в бідні країни, а відмова від майбутніх трансфертів капіталу з бідних країн.

Таким чином можна буде створити простір для валютних дій з метою відновлення їх економік. Також слід зазначити, що протягом 2016-2020 фінансового року Світовим банком збільшувався обсяг затверджених валютних коштів за різними програмами та напрямками, який сумарно зріс із рівня в 64,185 млрд. дол. в 2016 році до рівня в 77,078 млрд. дол. в 2020 році (темپ приросту за п'ять років становив 20,09%).

Таблиця 2.1

Динаміка обсягів наданих кредитів Світовим банком в 2016-2020 фінансових роках, млн. дол.

Показники	Фінансовий рік, млн. дол.					Абсолютний приріст, млн. дол.		Темп приросту, %		
	2016	2017	2018	2019	2020	2019-2018	2020-2019	2019/2018	2020/2019	2020/2016
ГРУПА СВІТОВОГО БАНКУ										
зарезервовані кошти	64 185	61 783	66 868	62341	77078	-4 527	14 737	-6,77	23,64	20,09
надані кошти	49 039	43 853	45 724	49395	54367	3 671	4 972	8,03	10,07	10,86
МБРР										
зарезервовані кошти	29 729	22 611	23 002	23191	27976	189	4 785	0,82	20,63	-5,90
надані кошти	22 532	17 861	17 389	20182	20238	2 793	56	16,06	0,28	-10,18
МАР										
зарезервовані кошти	16 171	19 513	24 010	21932	30365	-2 078	8 433	-8,65	38,45	87,77
надані кошти	13 191	12 718	14 383	17549	21179	3 166	3 630	22,01	20,68	60,56
ІФС										
зарезервовані кошти	11 117	11 854	11 629	8 920	11135	-2 709	2 215	-23,3	24,83	0,16
надані кошти	9 953	10 355	11 149	9 074	10518	-2 075	1 444	-18,6	15,91	5,68
МІГА Загальний обсяг страхового покриття	4 258	4 842	5 251	5 548	3 961	297	-1 587	5,66	-28,6	-6,98

Джерело: [28-34]

Тепер на рис.2.2 відобразимо обсяги проведених валютних операцій за даними Світового банку. Також зазначимо що тенденція була до зростання, що в 2019 році становила 8,03% до рівня проведених валютних операцій в 49,395 млрд. дол., а в 2020 році склала 10,07% до рівня в 54,367 млрд. дол.

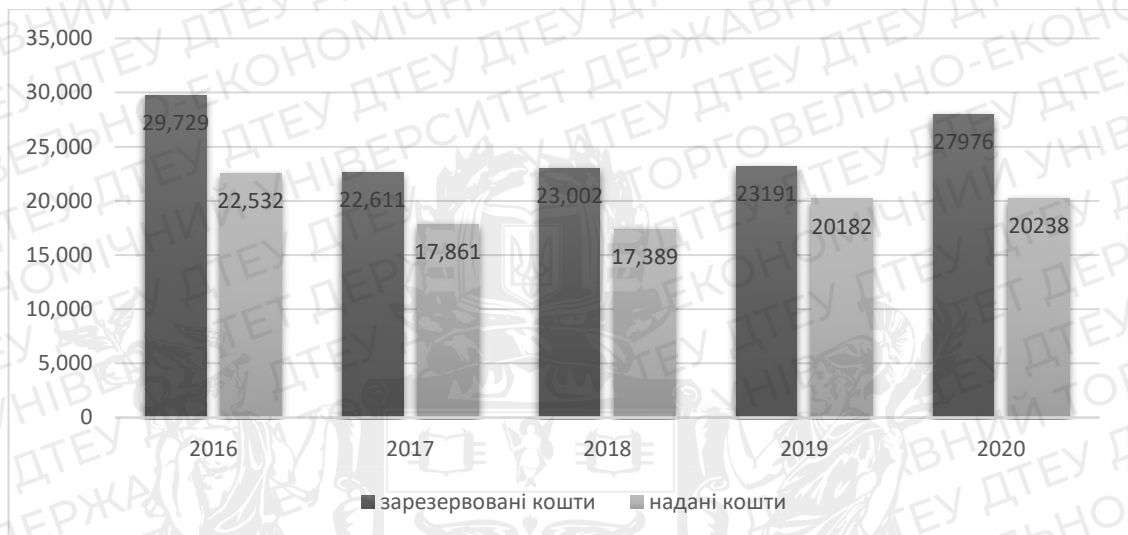

Рис. 2.2 – Проведені валютні операції в 2016-2020 фінансових роках, млн. дол. за статистикою Світового банку

Джерело: [28-34]

Відповідно до проведеного дослідження зазначимо, що напрями вдосконалення проведення валютних операцій на міжнародних ринках включають в себе такі аспекти:

1. *Використання технологій блокчейн.* Технологія блокчейн може забезпечити безпеку, ефективність та швидкість валютних операцій. Вона дозволяє безпечно передавати та відстежувати транзакції, зменшує витрати на посередників та скорочує час на проведення операцій.

2. *Розширення використання електронних платіжних систем.* Електронні платіжні системи, такі як PayPal, Stripe, TransferWise та інші, надають зручний та швидкий спосіб здійснення міжнародних платежів. Вони дозволяють підприємцям ефективно виконувати оплати за товари та послуги, обходячи складнощі традиційних банківських операцій.

3. *Розвиток фінтех-компаній.* Фінтех-компанії надають інноваційні рішення в галузі міжнародних платежів та валютних операцій. Вони використовують нові технології, аналіз даних та штучний інтелект для полегшення процесів оплати та управління валютним ризиком.

4. *Вдосконалення регулювання та стандартизації.* Організації та регулятори активно працюють над розробкою стандартів та регулювань, спрямованих на поліпшення безпеки, прозорості та стабільності валютних операцій. Це включає впровадження антишахрайних заходів, вдосконалення систем відстеження та контролю операцій, а також забезпечення дотримання вимог міжнародних стандартів.

5. *Розширення використання цифрових валют.* Зростаюча популярність криптовалют, таких як Bitcoin, Ethereum і інші, відкриває нові можливості для проведення міжнародних валютних операцій. Використання цифрових валют може спростити та прискорити процеси переказу коштів, знизити витрати на посередників та забезпечити більшу прозорість.

6. *Розширення глобальних платіжних систем.* Оператори глобальних платіжних систем, такі як SWIFT, займаються модернізацією своїх інфраструктур для забезпечення швидкості та ефективності валютних операцій. Це включає впровадження нових технологій, стандартів та процесів для поліпшення передачі коштів між банками та платіжними системами.

7. *Розвиток міжнародних фінансових центрів.* Міжнародні фінансові центри, такі як Лондон, Нью-Йорк, Гонконг та Сінгапур, продовжують розвиватись як головні хаби для проведення міжнародних валютних операцій. Вони забезпечують широкий спектр фінансових послуг, розгортають передові технології та надають сприятливе законодавство для приваблення бізнесу.

8. *Розширення доступу до фінансових послуг.* Вдосконалення валютних операцій включає забезпечення доступу до фінансових послуг для різних категорій підприємців. Це може включати розробку спрощених

процедур для малих та середніх підприємств, підтримку фінансової включеності та розвиток механізмів для забезпечення доступу до фінансування для новаторських стартапів.

Всі ці напрями спрямовані на поліпшення ефективності, швидкості та безпеки проведення валютних операцій на міжнародних ринках. Ці напрями дозволяють зменшити витрати та ризики, спростити процеси та забезпечити більшу прозорість у валютних операціях. Додатково, такі аспекти, як розвиток штучного інтелекту та аналітики даних, можуть використовуватися для прогнозування валютних рухів, виявлення шахрайства та вдосконалення ризик-менеджменту. Технології шифрування та кібербезпеки також є важливими, оскільки вони забезпечують безпеку та конфіденційність валютних операцій. В цілому, постійний розвиток технологій, стандартів та регуляцій сприяє вдосконаленню проведення валютних операцій на міжнародних ринках, що сприяє зростанню міжнародної торгівлі та розвитку міжнародного бізнесу.

2.2 Рекомендації для проведення валютних операцій суб'єкта міжнародного підприємництва «ICC Ukraine»

За час існування розвинених країн і міжнародних фінансових організацій світовою економічною наукою і практикою накопичено значний досвід у сфері валютного регулювання. Проте навіть такі практичні знання не допоможуть запобігти нищівним грошовим і фінансовим кризам у багатьох країнах. Проте така практика уможливила важливе накопичення підприємницьких дисциплін і послужила платформою для багатьох наукових досліджень.

Так, проаналізувавши закордонний досвід проведення валютних операцій, можна сказати, що для асоціації «ICC Ukraine» буде рекомендованим слідувати досвіду розвинених країн.

Відповідно до цього досвіду для досліджуваної асоціації «ICC Ukraine» рекомендується використовувати такі індикатори:

- дослідження проведення валютних операцій суб'єктами міжнародного бізнесу, що працюють в незвичайному для себе секторі;
- дослідження проведення зборів чеків;
- поступка дебіторської заборгованості без будь-якого економічного обґрунтування суб'єктів міжнародного бізнесу.

Також асоціації «ICC Ukraine» рекомендовано співпрацювати з партнерами ЄС, оскільки в них налагоджено також активну інформаційну взаємодію валютних операцій по відношенню до баз даних (прямий доступ використовується в 5 країнах: у Великобританії, Угорщини, Ірландії, Люксембурзі, Швеції).

Слід підкреслити, що валютні обмеження країн у міжнародному бізнесі є потужним і ефективним інструментом монетарної політики. Обмеження (постанови, заборони, правила тощо) дають можливість регулювати умови валютного ринку з урахуванням економічної ситуації та кон'юнктури валютного ринку. При цьому монетарні обмеження мають переважно адміністративний характер, що суперечить тенденції до лібералізації грошово-кредитних відносин.

В сучасних умовах обмеження валютних операцій характерні як для країн, що розвиваються, так і для країн з перехідною економікою. Вивчення міжнародного досвіду застосування валютних трендів дозволило сформулювати наступні пропозиції щодо використання у власній діяльності асоціації «ICC Ukraine», наведені на рисунку 2.3.

Економічно та політично стабільні країни використовують економічний підхід до валютного регулювання суб'єктів господарювання. Зокрема, вони пропонують надійні гарантії оголошеного державою та примусового повернення основної суми та відсотків, а також вищі реальні відсоткові ставки. У цьому випадку експортерам вигідніше якнайшвидше

репатріювати валютну виручку, а інвесторам переводити вільні кошти в Китай для отримання більшої прибутковості.

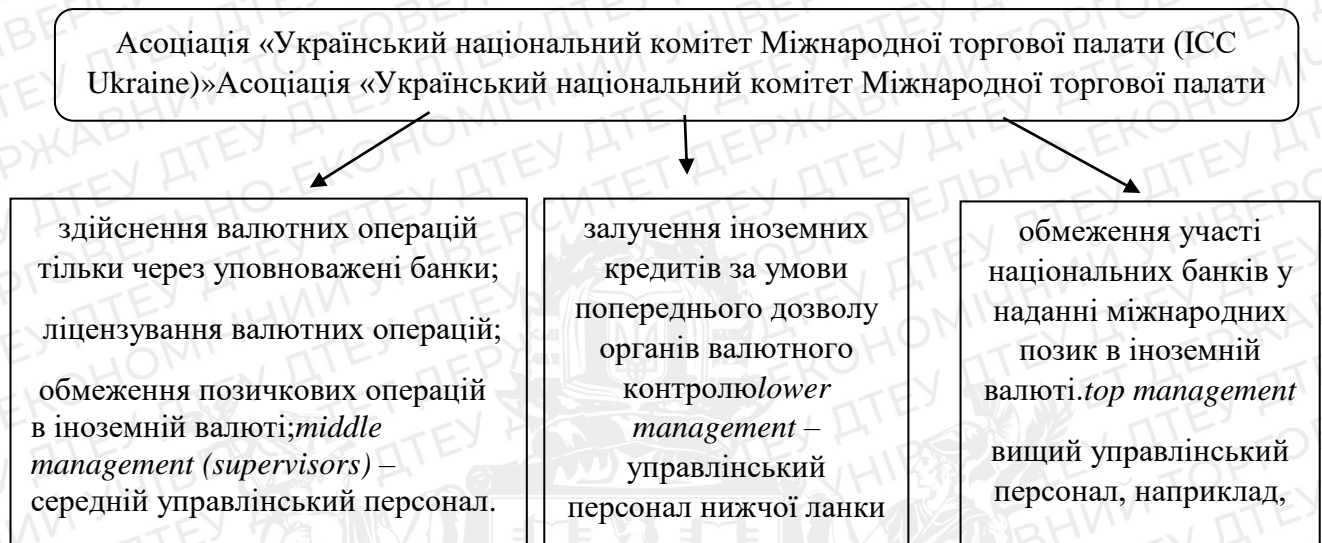

Рис. 2.3 – Рекомендації для «ICC Ukraine» із залученням міжнародного досвіду

Джерело: [26]

Світовий досвід показує, що валютні відносини та внутрішні валютні ринки успішно розвиваються за активної участі держави та ефективного контролю за валютними операціями з боку уповноважених органів. Головною метою валютного контролю є захист економік різних країн від різких коливань у грошовій системі, зменшення валютних резервів, пов'язаних з потоками капіталу, і таким чином забезпечення національної безпеки [36]. Розвиток внутрішніх фінансових ринків промислово розвинутих країн (країни Західної Європи, США, Японія), а також зміцнення зв'язків між країнами та міжнародними валютно-фінансовими структурами забезпечили проведення реформ грошово-кредитної політики та послаблення валютного контролю. .

Водночас грошові обмеження виступали суттєвою перешкодою для проникнення монополій на внутрішні ринки різних країн.

Ось деякі рекомендації для проведення валютних операцій суб'єктом міжнародного підприємництва «ICC Ukraine»:

1. Рекомендовані аспекти в плануванні. Необхідно ретельно планувати валютні операції, враховуючи поточні та майбутні фінансові потреби суб'єкта міжнародного бізнесу. Розробіть стратегію керування валютним ризиком та визначте оптимальні моменти для проведення операцій з обміну валют.

2. Використання електронних платіжних систем асоціації «ICC Ukraine»: Використання електронних платіжних систем спрощує та прискорює проведення валютних операцій. Вони забезпечують швидкий та безпечний обмін валют, а також дозволяють зберігати та керувати різними валютними рахунками.

3. Оцінювання ризиків та залучення інструментів для асоціації: Проведення аналізу ризиків, безпосередньо пов'язані з валютними операціями, та залучайте фахівців, які мають досвід у проведенні міжнародних валютних операцій. Це можуть бути консультанти з фінансового планування, брокери або фінансові аналітики, які допоможуть вам приймати обґрунтовані рішення та уникати ризиків.

4. Проведення спостереження за валютними ринками. Слід бути в курсі останніх змін на валютних ринках, що впливають на курси валют. Використовуйте фінансові новини, аналітичні звіти та інші джерела інформації для отримання актуальної інформації про світові події та тренди, що впливають на валютні ринки.

5. Знання валютних регуляцій. Асоціації рекомендовано ознайомлюватись з валютними регуляціями та законодавством, які стосуються валютних операцій в вашій країні та країнах, з якими ведеться підприємницька діяльність. Слід також дотримуватись вимог і правил, щоб уникнути порушень та конфліктів з валютними органами.

6. Виникає необхідність для асоціації «ICC Ukraine» впроваджувати системи контролю та обліку. Важливо мати системи контролю та обліку валютних операцій, що дозволяють стежити за всіма фінансовими транзакціями, забезпечують точність обліку та виявляють потенційні помилки або недоречності. Слід також використовувати ефективне програмне забезпечення для фінансового управління та автоматизації процесів.

7. Додатково до цього слід розвивати навички і компетенції. Що дозволяють поліпшувати навички та знання в галузі валютних операцій, міжнародного фінансового менеджменту та ризик-менеджменту. Управлінцям асоціації «ICC Ukraine» рекомендовано приймати участь у навчальних програмах, семінарах та конференціях, що стосуються валютних операцій, а також обмінюйтесь досвідом з колегами та експертами. Додатково до цих заходів асоціації «ICC Ukraine» рекомендовано використовувати 3 платіжні системи для підприємців, що наведені на рис.2.4.

Електронні платіжні системи: Електронні платіжні системи, такі як PayPal, Stripe, Skrill і TransferWise, стають все більш популярними серед міжнародних бізнесів. Вони забезпечують швидкі, безпечні та зручні перекази грошей між різними країнами та валютами.

Криптовалюти: Використання криптовалют, таких як Bitcoin, Ethereum і Ripple, стає все більш поширеним у міжнародних платежах. Криптовалюти дозволяють швидко та безпечно здійснювати глобальні транзакції без необхідності прив'язки до традиційних банківських систем.

Мобільні платежі: За допомогою мобільних платіжних додатків, таких як Apple Pay, Google Pay і Samsung Pay, клієнти можуть здійснювати платежі з використанням своїх смартфонів або інших мобільних пристроїв. Це зручний і швидкий спосіб здійснення оплати, який дозволяє підприємствам легко отримувати гроші від клієнтів з усього світу.

Безконтактні картки: Безконтактні картки стають все більш поширеними і дозволяють швидко та зручно здійснювати платежі шляхом простого натискання картки на термінал. Цей спосіб платежу широко підтримується багатьма країнами та платіжними системами.

**Рис. 2.4 – Рекомендації по використанню платіжних систем для
«ICC Ukraine»**

Джерело: [21]

Також асоціації «ICC Ukraine» рекомендовано залучитись підтримкою Світового банку за допомогою програм МБРР та МАР для підтримки вітчизняних підприємців, детальніше можливості по підтримці світовим банком відобразимо у табл.2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка коштів МБРР та МАР, зарезервованих і фактично наданих суб'єктам міжнародного бізнесу центральним банком по підтримці в 2019-2021 фінансових роках

Показники	Фінансовий рік, млн. дол.			Абсолютний приріст, млн. дол.		Темп приросту, %		
	2019	2020	2021	2020- 2019	2021- 2020	2020/ 2019	2021/ 2020	2021/ 2019
Зарезервованих (млн. дол.)								
МБРР	3 550	3 749	5 699	199	1 950	5,61	52,01	60,54
МАР	957	583	1 497	-374	914	-39,08	156,78	56,43
Надані (млн. дол.)								
МБРР	4 134	2 209	3 100	-1 925	891	-46,57	40,33	- 25,01
МАР	298	931	365	633	-566	212,42	-60,79	22,48

Джерело: [28-34]

Протягом 2019-2021 років надані валютні кошти від МБРР мали чітку динаміку до зменшення із рівня в 4,134 млрд. дол. до рівня в 3,10 млрд. дол. (-25,01%). За програмами МАР обсяг наданих валютних коштів на підтримку суб'єктів міжнародного підприємництва мав динаміку до зростання із рівня в 298 млн. дол. до 365 млн. дол. в 2021 ФР (+22,48% за 3-х річний період).

Також для асоціації «ICC Ukraine» рекомендовано звернути увагу на напрями в міжнародному бізнесі, де більше всього здійснюються валютні операції. Власне по цим напрямам асоціації і рекомендовано здійснювати

підтримку суб'єктів міжнародного бізнесу, що функціонують в тій чи іншій галузі. Детальніше відобразимо на рис.2.5.

Рис.2.5 – Галузі бізнесу, яких найчастіше проводяться валютні операції суб'єктами міжнародного бізнесу.

Джерело: [28-34]

У партнерстві з країнами регіону Центральної Азії та Європи Світовий банк допомагає стати країнам регіону на шлях соціально справедливого та сталого економічного зростання, а також підвищити свою стійкість до зміни клімату і пом'якшити його можливі причини та наслідки. Крім фінансування, Світовим банком надаються консультаційні послуги, покликані допомогти країнам подолати наслідки пандемії і вплинути на масштаби, спрямованість і ступінь впливу заходів, які вживаються урядами країн регіону.

На сьогодні в Україні наявні ряд проблем, що перешкоджають

Висновок до розділу 2

В рекомендаційній частині для «ICC Ukraine» було надано рекомендацію по залученню міжнародного досвіду, оскільки він є досить актуальним в умовах сьогодення. Досліджуваній асоціації було рекомендовано підтримувати суб'єктів міжнародного бізнесу на світовому ринку за рахунок: ефективного планування, використання електронних платіжних систем, оцінювання ризиків та залучення інструментів для асоціації, проведення спостережень за валютними ринками, формуванням валютних регуляцій.

Додатково в ході дослідження було надано ряд рекомендації по використанню платіжних систем для «ICC Ukraine», що стосувались вибору пріоритетних галузей, на яких найчастіше проводились валютні операції. Відповідно до цього також було відображено динаміку коштів МБРР та МАР, зарезервованих і фактично наданих суб'єктам міжнародного бізнесу центральним банком по підтримці в 2019-2021 фінансових роках.

ВИСНОВКИ

В ході проведеного дослідження слід підсумувати, що сучасне економічне середовище характеризується значною інтегрованістю. В зв'язку з цим поширення набуває співпраця між суб'єктами господарювання, що знаходяться у різних країнах. В ході визначення сутності встановлено, що самі по собі валютні операції – це контракти агентів валютного ринку відносно купівлі і продажу, надання позик в іноземних валютах на встановлених умовах у встановлений час. Також в дослідженні було визначено основні види валютних операцій на міжнародному ринку, сформовано перелік способів і засобів платежів, що використовуються в міжнародній торгівлі під час здійснення валютних операцій. Також було досліджено особливості проведення міжнародних валютних операцій на міжнародному ринку.

У ньому також зазначено, що учасники міжнародних розрахунків мають певні відносини між собою в частині руху супровідних документів на товар і поточної обробки платежів. Зовнішньоторговельний контракт передбачає, що передача товарів або товаророзпорядчих документів передається експортним банком імпортному банку або банку країни-платника для оплати в обумовлений термін.

При визначенні діяльності асоціації «ICC Ukraine» було надано структуру управління, визначено вплив інфляції на діяльність, а також відображено інструменти для підтримки валютних операцій суб'єктів.

В ході проведеного дослідження напрямів вдосконалення проведення валютних операцій на міжнародних ринках було відображено 20 країн з максимальними кредитами від МВФ, тобто це ті країни, що є менш сприятливими для проведення валютних операцій.

В ході дослідження було також відображено динаміку обсягів наданих кредитів Світовим банком в 2016-2020 фінансових роках, млн. дол.

Відповідно до цього також було сформовано перелік проведених валютних операцій в 2016-2020 фінансових роках, млн. дол. за статистикою Світового банку.

Також в роботі було надано низку рекомендацій по проведенні валютних операцій на міжнародних ринках: використання технологій блокчейн, розширення використання електронних платіжних систем, розвиток фінтех-компаній, вдосконалення регулювання та стандартизації, розширення використання цифрових валют, розширення глобальних платіжних систем, розвиток міжнародних фінансових центрів, розширення доступу до фінансових послуг.

В рекомендаційній частині для «ICC Ukraine» було надано рекомендацію по залученню міжнародного досвіду, оскільки він є досить актуальним в умовах сьогодення.

Ось деякі рекомендації для проведення валютних операцій суб'єктом міжнародного підприємництва «ICC Ukraine»:

- 1.Рекомендовані аспекти в плануванні;
- 2.Використання електронних платіжних систем асоціації «ICC Ukraine»;
- 3.Оцінювання ризиків та залучення інструментів для асоціації;
- 4.Проведення спостереження за валютними ринками;
- 5.Знання валютних регуляцій;
- 6.Виникає необхідність для асоціації «ICC Ukraine» впроваджувати системи контролю та обліку.

Також було надано рекомендації по використанню платіжних систем для «ICC Ukraine», що стосувались вибору пріоритетних галузей, на яких найчастіше проводились валютні операції. Відповідно до цього також було відображено динаміку коштів МБРР та МАР, зарезервованих і фактично наданих суб'єктам міжнародного бізнесу центральним банком по підтримці в 2019-2021 фінансових роках

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рокоча В. В. Міжнародна торгівля: теорія та політика: навч. посібник. К.: Таксон, 2009.
2. Ситнік І., Рагуліна Н. Теоретико-методичні основи управління процесом інтернаціоналізації бізнесу. Менеджер ДонДУУ. 2014. № 1. С. 38–42.
3. Журавка Ф. О. Валютна політика в умовах трансформаційних змін економіки України : моногр. / Ф. О. Журавка. – Суми : Ділові перспективи, 2008. – 334 с.
4. Трансформація економіки України у глобальному економічному середовищі / [Комарницький І. Ф., Нікіфоров П. О., Белінський П. І., Буднікевич І. М., Галушка З. І.] ; за ред. І. Ф. Комарницького. – Чернівці : Рута, 2006. – 272 с.
5. Адамик Б. П. Центральний банк і грошово-кредитна політика : підручник / Б. П. Адамик. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : Кондор, 2011. – 416 с.
6. Бабій І.В. Стратегічне управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств: теорія, методи, практика : монографія. Хмельницький : Поліграфіст-3, 2018. 343 с.
7. Арбузов С., Щербакова О. Стан і перспективи розвитку грошово – кредитного ринку України: [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vnbu/2012_6/2012_06_1.pdf
8. Кизим М. О., Забродський В. А., Зінченко В. А., Копчак Ю. С. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства : монографія. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2003. 144 с.
9. Бодрова Н. Е. Валютний ринок: стан, проблеми, перспективи / Н. Е. Бодрова // Економіка. – 2012. - № 1. – с. 102 – 114.

10. Гринько П.О. Розроблення управлінського рішення підвищення ефективності експортно-імпоротної діяльності підприємства. Матеріали Міжнародної наукової конференції «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця»: тези доповідей, 30 – 31 травня 2019 р. Х. : ХНЕУ імені Семена Кузнеця, 2019. 35–36 с.
11. Малярець Л. М., Отенко І. П., Моргун Г. В. Стратегічне управління експортно-імпоротною діяльністю підприємства на засадах контролінгу. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 240 с.
12. Чухно А. А. Природа сучасних грошей, кредиту та грошово-кредитної політики / А. А. Чухно // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 9. – С. 184-189.
13. Дзюблюк О.В., Пруський О.С. Організаційно-економічний механізм функціонування комерційних банків на валютному ринку: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2008. 296 с.
14. Боринець С., Делас В. Сучасні тенденції розвитку світового валютного ринку. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2012. №138. С.18-21.
15. Береславська О. Дисбаланси валютного ринку України. Вісник Національного банку України. 2013. № 3. С. 3-9.
16. Гончарук І .В., Мацько О.М., Шпаргало Г.Є. Досвід валютно-курсного регулювання у трансформаційних економіках. Вісник Львівської комерційної академії. 2010. Випуск 33. С.176-180.
17. Ткач С. В. Концептуальні основи організації валютної системи держави. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2015. С. 6-13.
18. Дробязко А.О., Любіч О. О. Вплив банків за участю іноземного капіталу на забезпечення інтеграції економіки України в міжнародний фінансовий простір. Вісник соціально-економічних досліджень. 2018. Випуск № 2 (66). С.196 – 209.

19. The BIS international financial statistics. Офіційний сайт Банку міжнародних ро- зрахунків. URL: <http://www.bis.org/publ/rpfxfl10t.htm> (дата звернення: 19.04.2021).

20. International Monetary Fund. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/en/publications/weo> (дата звернення: 27.04.2020). 10. Доклад Global Financial Integrity. Global Financial Integrity. URL: <http://gfindtegrity.org/> (дата звернення: 13.05.2021).

21. Економічний аналіз і актуальні тенденції: прогноз на 2018-2020 роки [Електронний ресурс] / Міжнародний центр перспективних досліджень. - 2018. – Режим доступу: <http://icps.com.ua/schomisyachnyybyuletenekonomichnyy-analiz-i-aktualni-tendentsiyi-prohnoz-na-2018-2020-roky-hruden-osnovni-ekonomichnipokaznyku/>

22. Макарчук, І. М. Оцінка сучасного стану та актуальні загрози економічній безпеці в Україні / І.М. Макарчук // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”. - 2015. – Том 21. – № 1. – С. 83-89.

23. Кулицький С. Зовнішня торгівля України: стан, проблеми й перспективи / С. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. – 2018. – № 10. – С. 39–52.

24. Кулицький С. Сучасний етап розвитку оборонно-промислового комплексу і виробництва продукції подвійного призначення в Україні / С. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. - 2018. - № 5. С. 54–69.

25. Зовнішня торгівля України послугами з країнами ЄС / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

26. Касич А.О., Дідур С.В. Структурні характеристики зовнішньої торгівлі України. URL : https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/2995/1/20161115_505.pdf
27. Калюжна Н. Зовнішня торгівля України: методологія дослідження. URL : [http://zt.knteu.kiev.ua/files/2017/01\(90\)/ZT_01_2017_st_02.pdf](http://zt.knteu.kiev.ua/files/2017/01(90)/ZT_01_2017_st_02.pdf)
28. Тенденції зовнішньої торгівлі товарами України з країнами Європи. URL : <https://old.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=69463442>
29. Віннічук Ю. Чому Україна бідна. URL : https://biz.censor.net.ua/resonance/3117488/chomu_ukrana_bdna
30. Туницька Ю.М. Проблеми розвитку зовнішньої торгівлі товарами України. URL : <http://journals.uran.ua/index.php/2225-6407/article/view/95631>
31. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України – офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.me.gov.ua
32. Державний комітет статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
33. Дані щодо динаміки ВВП URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/gdp/>
34. Дунська А. Експортно-імпортна діяльність України. URL : [http://zt.knteu.kiev.ua/files/2016/3\(86\)/5.Pdf](http://zt.knteu.kiev.ua/files/2016/3(86)/5.Pdf)
35. Сайт асоціації «ICC Ukraine». URL : <https://iccua.org/>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Рис. А.1. Функції Міжнародного валютного фонду

Додаток Б

Рис.Б.1.Класифікація міжнародних фінансових організацій за об'єктами впливу при взаємодії з суб'єктами в рамках фінансової глобалізації

Додаток В

Інфографіка валютних операцій згідно статистики НБУ

Офіційний курс гривні до іноземних валют за 1 одиницю

Починає діяти з
дата розрахунку

22.05.2023

23.05.2023

19.05.2023

22.05.2023

Євро

(€ → €)

39,5179

39,5691

Долар США

(€ → \$)

36,5686

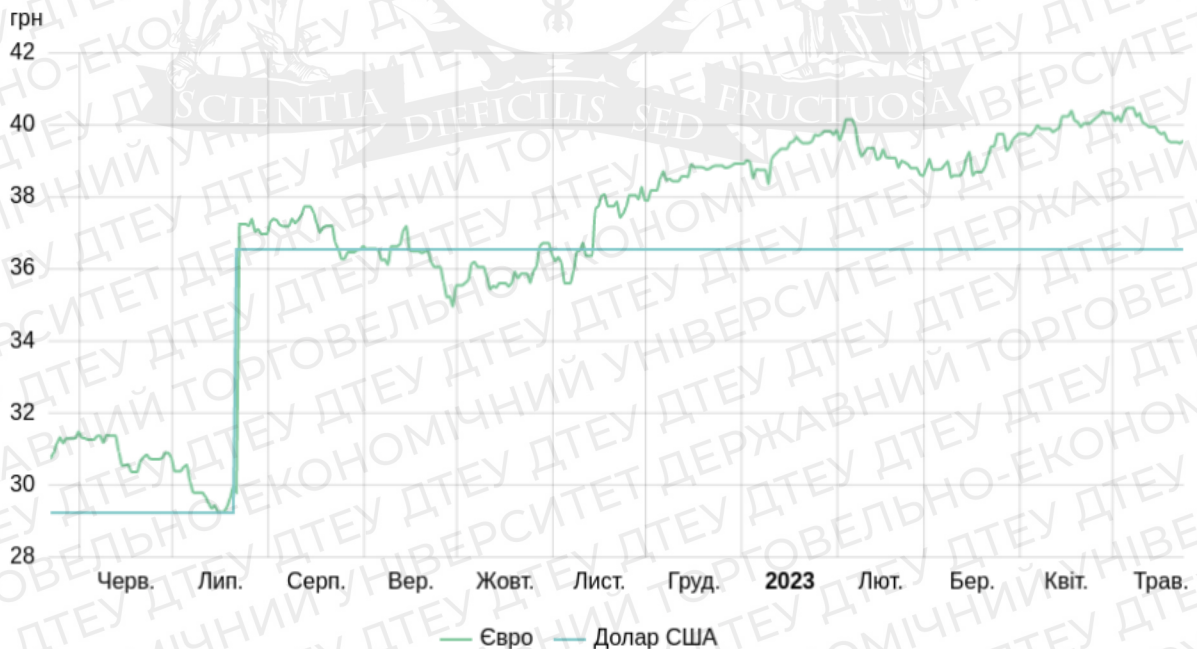
36,5686

Довідкове значення курсу гривні до долара
США на 12:00

-

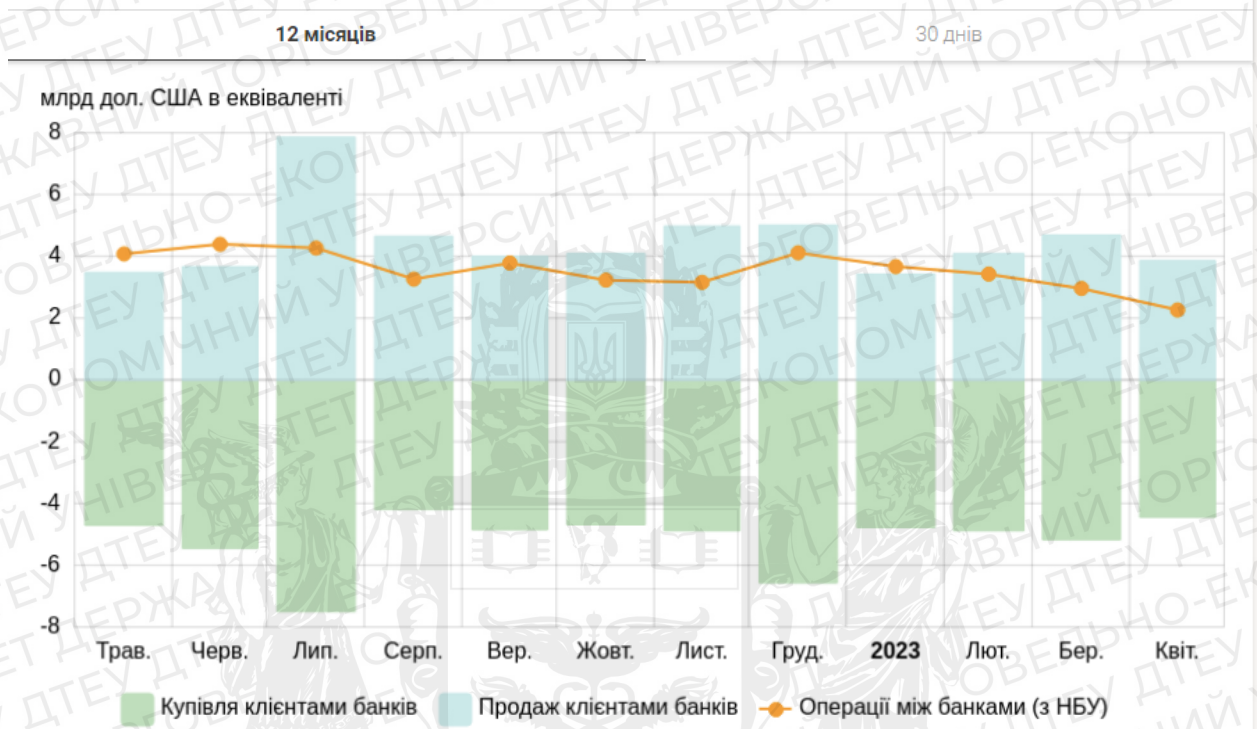
(€ → \$)

Динаміка офіційного курсу гривні до долара США та євро

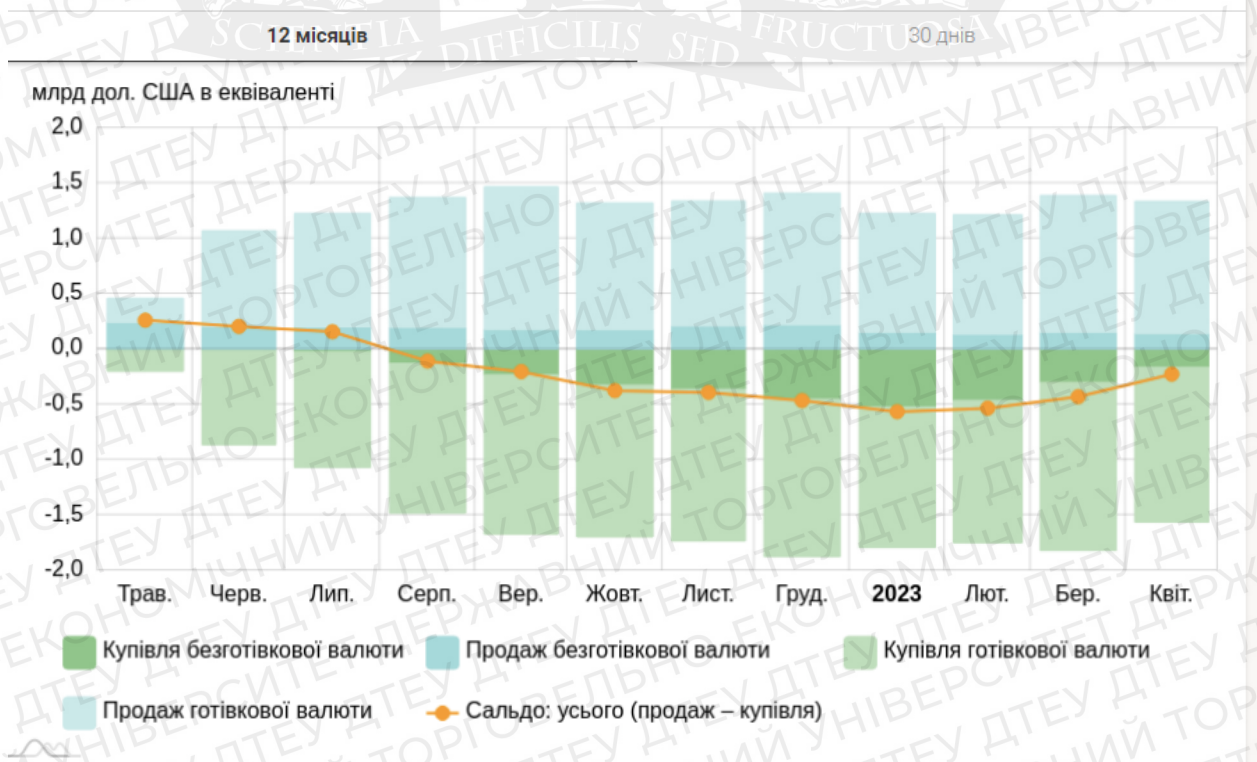

Продовження Додатку В

Безготівковий валютний ринок

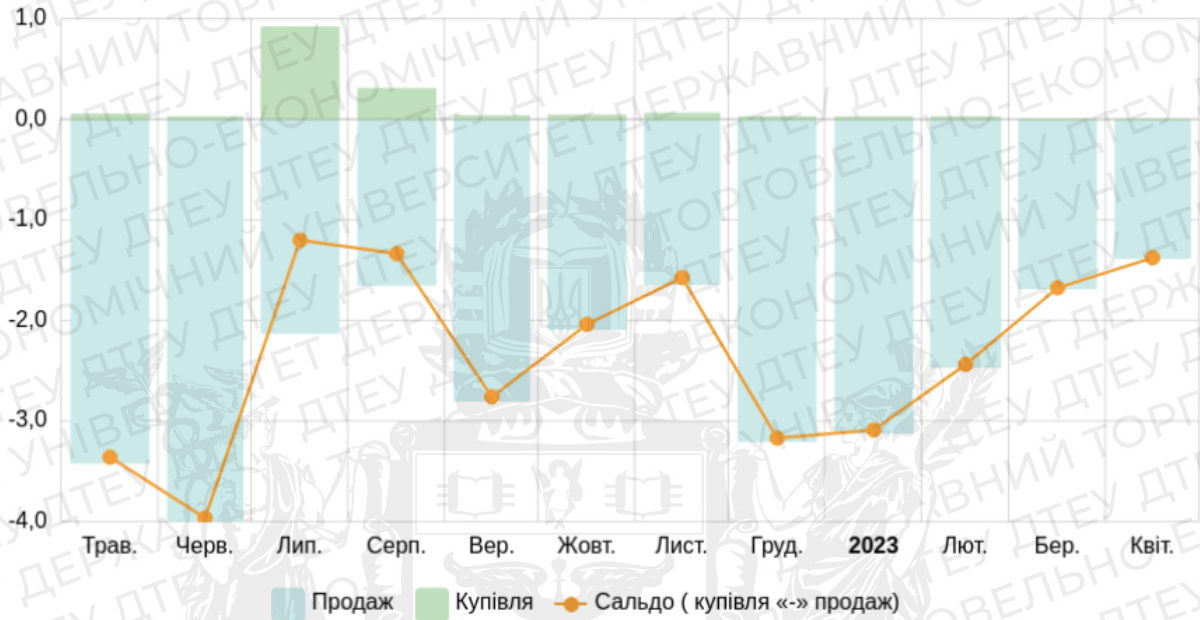
Операції фізичних осіб з купівлі/продажу іноземної валюти

Продовження Додатку В

Валютні інтервенції НБУ

млрд дол. США в еквіваленті

Додаток Г

**Основні індикатори, запропоновані Світовим банком для оцінки
валютної безпеки країни, %**

Назва	Формула, %	Економічний зміст
Відношення валового зовнішнього боргу до експорту товарів і послуг	EDT/XGS	Демонструє відносну довгострокову спроможність держави акумулювати валютні надходження без додаткового тиску на сальдо платіжного балансу
Відношення валового зовнішнього боргу до ВВП	EDT/GNP	Показує загальний рівень боргової складової економіки
Відношення загальних платежів щодо обслуговування боргу до експорту товарів і послуг	TDS/XGS	Коефіцієнт обслуговування боргу, що показує, яка частина валютних надходжень спрямовується у сферу погашення боргу
Відношення відсоткових платежів до ВВП	INT/GNP	Визначає можливість обслуговування зовнішнього боргу
Відношення відсоткових платежів до експорту товарів і послуг	INT / XGS	Визначає частину валютних надходжень, які використовуються на обслуговування боргу
Відношення міжнародних резервів до валового зовнішнього боргу	RES / EDT	Показує, чи може країна використовувати свої резерви (і яку їх частину) для погашення зовнішнього боргу)
Відношення міжнародних резервів до імпорту товарів і послуг	RES / MGS	Відображає запас фінансової міцності держави
Відношення короткострокового боргу до валового зовнішнього боргу	$Short-term / EDT$	Показує, яку частку становить короткостроковий борг у загальній сумі зовнішнього боргу
Відношення боргу міжнародних організацій до валового зовнішнього боргу	$Multilateral / EDT$	Відображає частку заборгованості міжнародними фінансовими організаціями у загальній сумі зовнішнього боргу або свого роду залежність держави від фінансування цими організаціями